

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. De notione, divisione, & existentia S. Theologiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

(H)

I

THEOLOGICÆ
SCHOLASTICÆ

TRADITÆ

Secundùm Doctrinam Angelicam

D. THOMÆ AQUINATIS,
TOMUS I.

In I. Partem Summæ S. Thomæ.

TRACTATUS I.
DE
DEO UNO.

Quamvis rectè in omni graviore negotio à DEO, vel ut Poëta, à *Fove principium*, id tamen potissimum in studio Theologiæ, quippe quæ, sicuti ipso nomine *Doctrinam* sive *Sermonem de DEO* significat, sic pro objecto non tantùm dignitate primario, sed adæquato DEUM respicit. Unde quemadmodum DEUS ipse fons est, simulque scopus & centrum omnium veritatum Theologicarum, ita pariter Tractatus de DEO fundamentum & radix est reliquorum Tractatum Theologicorum. Quem proinde, eodem adspirante DEO Optimo Maximo ordimur, priùs tamen juxta methodum communem Scholarum, ipsiusmet Angelici Doctoris, cuius mentem unicè sequi cupimus, ipsiusmet sacræ doctrinæ, ut idem appellat, hoc est, nostræ Theologiæ considerationem præmittimus.

DISPUTATIO I. PROOEMIALIS,

DE

Necessitate, natura, & qualitatibus Theologiæ.

Ad Quæstionem I. Primæ Partis.

ARTICULUS I.

De Notione, Divisione & Existentiâ Theologiæ.

SUMMARI A.

1. Alia Theologia naturalis, alia supernaturalis.	9. Iacobus & Moyses Theologi.
2. Alia de objectis formaliter, alia de virtualiter	10. Ante Moysen nec sacra, nec prophana Scriptura
3. Alique vel clare, vel obscure revelatis.	alphabetaria.
4. Theologia Beatorum matutina & vespertina.	11. A Christo in Apostolos.
5. Mystica & Scholastica.	12. Ab Apostolis in Doctores SS. derivata.
6. Symbolica & demonstrans.	13. SS. Doctores Theologi ex Ordine S. Benedicti.
7. Positiva, scholastica, moralis.	14. Scriptum Sententiarum Petri Lombardi.
8. Initium Theologia Scholastica in Adamo.	15. Summa Angelica D. Thomæ Aquinatis.
R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.	A
	16. Theo-

16. *Theologia necessitas hypothetica & respectiva.*
 17. *Esse necessarium omnibus, sine accipiendum collectivè vel distributive?*
 18. *Theologia Scholastica quoad substantiam toti Ecclesia necessaria pro singulis.*
 19. *Est juris Divini, esse in Ecclesia Doctores Theologos.*
 20. *Non est necessaria Theologia in singulis.*
 21. *Quoad methodum Theologia est necessaria ad melius esse.*
 22. *Est etiam necessaria secundum quid ad naturales scientias.*
 23. *Quid intelligat Apostolus per inanem fallaciam?*
 Quis hoc articulo, quid nomine S. Theologia intelligatur, an & quando illa exiterit, sine etiam Ecclesia necessaria? unde ut crebriori divisione major accedat materiæ claritas, tam istum, quam sequentes articulos in §§. dividimus.

§. 1.

Notio & divisio Theologiae.

1. **Q**uia Theologia in latissima acceptione doctrinam aut sermonem de DEO significat, ideo latissime potest dividi in *naturalem & supernaturalem*. Naturalis est scientia metaphysica, quatenus ex effectibus creatis & principiis solo lumine naturæ notis ascendit ad cognitionem primæ causæ, & entis primi, non tanquam objecti adequati, sed principalis. Supernaturalis, quæ est scientia seu notitia de DEO per lumen supernaturale, dividitur in *Increatam & creatam*. Increata sive DEI Theologia, est visio, quæ DEUS in suamet & per suamet essentiam, & se & alia omnia cognoscibilia comprehendit. Creatæ est cognitio supernaturalis de DEO, quam sub lumine divinæ revelationis habent tam Angeli, quam homines, tam beati, quam viatores. Et hæc est acceptio atque divisio latissima S. Theologiae.
2. Secundò dividitur Theologia creata seu doctrina sacra in illam, quæ tractat res divinas, quatenus per divinam revelationem formaliter cognitas. Quo sensu D. Joan. Evangelista à D. Cyrillo cognominatur Theologus, eò quòd Christi Divinitatem sublimius & clarius quam alij Evangelistæ in suo Evangelio expresserit: & in illam, quæ ex principiis revelatis veritates & conclusiones inibi contentas per discursum deducit. Theologia primo modo accepta, vel procedit formaliter ex revelatione clara, vel obscura: si est notitia formaliter procedens ex clara revelatione, tunc est vel visio beatifica, quando nimirum veritas supernaturalis per increatam DEI essentiam clarè visam manifestatur, vel est visio Prophetica, cum per creatum lumen tam ipsa revelatio, quam objecti creati connexio clarè innotescit. Si procedit ex obscura revelatione, tunc est ipse habitus fidei, qui non nisi improprie scientia dici potest, quatenus nimirum scientiæ nomen accipitur quo quacunquæ certâ cognitione, infallibilis objecti. Theologia secundo modo accepta est illa, quam tractamus & aggredimur, scientia Theologica, & vel procedit ex principiis clarè, vel obscurè revelatis: si primum, tunc est Theologia Beatorum; si secundum, tunc est nostra Theologia Viatorum.
4. Tertio Theologia Beatorum rursus dividitur ex D. Augustino in *matutinam, & vespertinam*. Theologia seu cognitio matutina est ipsa, de qua

primum dixi, visio beatifica, per quam Beati in Verbo, seu essentia divina seipsum manifestant, absque discursu & simplici mentis intuitu, discunt veritates supernaturales. Vespertina est, quæ per species creatas ex principiis visione beatifica clarè cognitis, aut aliàs extra Verbum sive essentiam divinam in aliquo creato & prophetico lumine clarè manifestis, proprio discursu deducunt veritates in illis virtute contentas. Illa dicitur matutina, quia est præstantior, purior, illuminatior; ista vespertina, quia est imperfectior, & ut inquit S. P. Aug. *decoloratior*. Ultraque inter se distinguitur, essentialiter, quia procedit sub medio, & lumine formaliter diverso: prima sub lumine gloriæ, & essentia divinæ; altera sub lumine revelationis virtualis, de qua in seqq.

Quartò Theologia Viatorum proprie accepta, dividitur rursus in *Mysticam, & Scholasticam*. Theologia Scholastica est scientia, quæ ex principijs fidei divinæ creditis, discurrendo deducit conclusiones. Theologia Mystica est sapida DEI notitia, quæ intellectus prævio discursu Theologico excitatus, & charitate impulsus, in divinorum contemplatione defigitur. Hæc divisio est in membra realiter & formaliter distincta; nam Theologia mystica, quamvis ordinariè præsupponat discursum rationis ex principiis fidei deductum, tamen nititur immediatè lumine supernaturali, & habet pro principali actu contemplationem, ut habet D. Dionys. l. de Theol. Myst. c. 1. Contemplatio autem est actus doni sapientiæ, ut habet S. Thom. 2. 2. q. 45. a. 3. Unde & ipsa Theologia Mystica est entitativè supernaturalis, pertinens ad donum sapientiæ, & sæpius oratione, quam studio comparatur. Theologia Scholastica verò proximè innititur objective connexioni præmissarum, tanquam rationi formali, estque, ut dicitur, entitativè naturalis. Utraque porò Theologia, tam, 6. Mystica, quam Scholastica ex D. Dionys. accidentaliter dividitur in *symbolicam & demonstrantem*. Symbolica tunc est, quando ex mystico sensu dictionum metaphoricarum, quæ in S. Script. reperiuntur, eruit divinas perfectiones, aut veritates inibi contentas. Demonstrans dicitur, cum divinas perfectiones aut veritates eruit ex proprio sensu Mysterij in S. Scriptura revelati.

Quintò communiter dividitur Theologia in *positivam, scholasticam, moralem*. Positiva Græcè *θεωρητική* hoc est firma vel rata, prout in scholis tractatur, est, quæ exposito & expresso aliquo S. Script. loco, examinata SS. PP. interpretatione, idiomatum diversitate, & aliorum locorum comparatione, eruit veritates ibidem contentas. Scholastica dicitur, quæ ex principiis, sive per S. Scr. sive alio modo revelatis, accuratiori formâ, & methodo magis dialecticâ, ad fidem non tantum gignendam & nutriendam, sed etiam contra Adversarios propugnandam educit veritates virtualiter contentas tam practicas quam speculativas. Et teste Ylamberto hic d. 5. a. 1. n. 3. Inde accepit nomen Theologiæ Scholasticæ, quia vit subtilis, & apprime peritus secundum Ciceronem lib. 2. de Oratore, vocatur *homo de schola*. In quo sensu hanc vocem usitavit D. Augustinus l. de Catech. rud. Moralium Theologia dicitur, quæ practicas veritates ex ipsodem principiis deducit methodo simpliciori ac bre-

brevisiori. Hæc divisio, uti patet, tantum est accidentalis, quia non est secundum diversitatem objecti formalis, sed modi & methodi accidentalis. Theologia controversistica non necessarîo constituit distinctum membrum hujus Theologiæ positivæ, vel Scholasticæ in confirmandis fidei dogmatibus, hæresibusque confutandis procedere.

§. II.

Existencia, Status, & Progressus Theologiæ.

8. Sacra Theologia, non tantum latè pro qualibet supernaturali cognitione accepta, sed propriè pro doctrina, quæ ex principiis divinitus revelatis, & fide infusè cognitis per discursum conclusiones deducit, cum ipso Mundo in Adamo sumptit exordium, quippe quem omnialiarum scientiarum genere instructum, indecens erat, ad deducendas ex revelatis fidei mysterijs conclusiones rudem esse. Quamò plura deinceps fidei mysteria sequentibus Patriarchis & Prophetis fuerunt revelata, tanto amplius profecit Theologia, utpotè pluribus ad discurrendum principiis instructa; unde in Lege naturæ & Jacobus & Moyles Theologi fuerunt.

9. Jacob quidem, quia, ubi Gen. 25. vulgata habet Jacob *habuisse in tabernaculo*, alij apud Lyranum ex Hebræo legunt *in domo doctrinæ*, quod Hebræi intelligunt de Scholis Theologiæ, quibus ajunt Jacobum operam dedisse, Doctoribus Sem, Heber, & Melchisedech, ut est apud Corn. à Lap. loc. cit. Moyles autem, quia ut inquit sacer textus Ex. 18. *Venibus ad eum populus inquirere sententiam DEI*, quam certè non semper ex immediata revelatione habere poterat, sed ex sibi revelatis Theologicè deducebat, ac tandem, quia scriptis voluminibus sacris (cum prius nulla nec sacra nec profana scriptura extaret) insinuit scribas & Legis peritos, quorum manus erat legem veterem & sacram doctrinam publicè profiteri.

10. Insuper ex omnibus non tantum Hagiographis & sacris scriptoribus Moyse primatum competere, ipsi quoque Alphabetariz Scripctionis divinitus acceptæ primum Authorem esse, quem propterea Ægyptij sub nomine & schemate Anubis seu Mercurij coluerint, multis gravibus argumentis probat Nieremberg. de Orig. S. Script.

11. Tandem verò cum per adventum Divini Verbi fidei prædicatio esset perficienda, & consummanda etiam ipsa doctrina Theologica ab eodem fuit consecrata, & maximo cum incremento in Apostolos derivata: neque enim solum ipsemet Theologicis argumentationibus Judæos confutavit, veluti cum Matt. 22. Resurrectionem mortuorum ex eo, quòd DEUS se dicat DEUM Abraham, Isaac, & Jacob, & tamen non sit DEUS mortuorum sed vivorum Theologicè inculit: sed etiam Apostolos *hominum prædicatores* constituit, non alià ratione, quam per Theologicorum discursuum retia, quibus fidem illustrarunt, propugnarunt, Scripturas ritè exposuerunt, expolitas erroribus opposuerunt, ut passim est repetitum in Actis, tum in Epistolis Apostolorum.

12. Secuti sunt Apostolorum Discipuli, præcipuè D. Dionysius Areopagita, optimè de Theologia meritis præstantissimis Libris de cæli. & Eccl. Hier. de Div. nom. alisque, quorum vestigijs insisterunt imprimis Clemens Alex. & Origines, quorum uter-

que cum fuerit dialecticè instructissimus, verisimile est, etiam methodo dialecticè in tradendis Theologicis usos fuisse. Invalentibus deinde hæresibus eminerunt in Ecclesia DEI Sanctissimi simul Patres, & summi Theologi tum Græci, Athanasius, Basilius, Gregorius Naz. & Nyssenus, Chryostomus; tum Latini, Hieronymus, Ambrosius, Hilarius, &c. Inter quos potissimum emicat Ecclesiæ lumen Augustinus, qui & ipse Dialecticæ peritissimus, cum plerasque Theologicas doctrinas & difficultates in suis operibus doctissimè ventilaverit, subsecutus Theologis facem prætulit, & præfert in hodiernum diem.

Posterioribus deinde sæculis à sexto usque ad duodecimum, præcipuè in sacro D. Benedicti Ordine studium S. Theologiæ floruit, dum post D. Gregorium M. Leonem II. aliòsque, prout ex irrefragabili autoritate historiæ Ecclesiasticæ agnoscit Franc. de Lugo in Prol. n. 14. Hispanicæ Scholæ S. Isidorus Hispalensis Antistes, Venerabilis Beada Anglicas illustravit, cujus discipulus Alcuinus jussu Caroli M. Parisiensem Academiam, quæ etiamnum hodiè sub Sorbonæ nomine inter alias eminet, instituit: D. tandem Anselmus methodicè ratione & ordine (unde Theologiæ Scholasticæ appellatio) quemadmodum inter Græcos D. Damascenus Theologicam doctrinam tradidit, ut videre est ex ipsiusmet libris, & testatur præcit. Franc. de Lugo.

Denique in Universitate Parisiensi Petrus Lombardus Episcopus Parisiensis ad imitationem D. Damasceni, qui Græcorum PP. dogmata & sententias collectas certis locis distinxerat, Latinorum PP. præsertim D. Augustini dicta & sententias in quatuor Libros (quos ex inde sententiarum libros nominavit, ipse appellatus Magister Sententiarum) certòsque titulos, quos distinctiones vocat, digessit, Cujus scriptum deinceps à sæculo 12. varij scriptores præstantissimi ex diversis Religiosis familijs commentarijs Theologicis illustrarunt, eandem methodum in tradenda Theologia secuti. Continet autem primus Liber sententiarum doctrinam de DEO in se, de mysterio Sanctissimæ Trinitatis, & de divinis perfectionibus. Secundus agit de DEO Creatore, & creaturis præsertim rationalibus, earumque motibus erga DEUM, vel contra DEUM. Tertius de DEO Restauratore per Incarnationem, deque gratijs & virtutibus exinde in nos collatis. Quartus de Medicinis, nempe Sacramentis, quibus ad salutem reparamur, ac postremò de glorificatione ad quam pervenimus.

Novam denique & Angelicam methodum invenit D. Thomas Aquinas, quam *Summam*, quasi totius Theologiæ medullam appellavit, distinctam in tres præcipuas partes. Prima agit de DEO, tam ut in se est Unus & Trinus, quam ut est causa creatrix ad extra. Secunda agit de DEO ut fine ultimo, illique principijs & actibus, quibus vel ad ipsum accedimus, vel ab ipso recedimus. Quæ tamen propter suam amplitudinem est bipartita, & divisa in primam & secundam secundæ. In. 1. 2. præter finem ultimum considerantur actus humani in communi, & ea omnia quæ ad eorum moralitatem sive in bonum sive in malum concurrunt. In. 2. 2. agitur de illis in speciali secundum diversas virtutes, aut vitia, à quibus procedunt. Tertia pars

pars tractat de DEO ut reparatore hominis lapsi, & sic primò consideratur ipsum Verbum incarnatum, deinde Sacramenta, tanquam instrumenta nostræ justificationis & salutis à Christo instituta. In hæc D. Thomæ Summa Angelica commentanda, explicanda, elaboranda, nunc omnium scholarum, Doctores Theologi occupantur, quæ nostra quoque fuit, & erit deinceps occupatio.

§. III.

Necessitas S. Theologia.

16. **S**uppono primò, quæstionem procedere de necessitate non absoluta, sed hypothetica & respectiva, quæ aliquid in ordine ad certum finem consequendum dicitur necessarium: Unde sensus est, utrum ex suppositione, quod homo sit elevatus ad consequendum finem vitæ æternæ, præter naturales scientias, etiam sit ipsi necessaria alia scientia derivata ex lumine supernaturali.

Suppono secundò, quæstionem procedere de Theologia propriè accepta, nempe de scholastica, nam si latissimè S. Doctrina vel Theologia accipitur pro quacunque noticia divinorum, etiam includente habitum fidei, sic fide certum est, quod aliqua ejusmodi noticia sit simpliciter necessaria ad salutem: cum fides sit fundamentum nostræ salutis, & sine illa impossibile sit placere DEO.

17. **S**uppono tertio, hanc propositionem, quod Theologia sit omnibus necessaria accipi posse in sensu collectivo & distributivo. In sensu colectivo accipitur, cum significatur, quod communitas & corpus Ecclesiæ necessariò indigeat S. Theologiâ ad sui defensionem & conservationem. In sensu distributivo, cum significatur, etiam singulis hominibus ad consequendam salutem Theologiam esse necessariam, quod iterum duplici sensu potest accipi: primò, quod sit necessaria in singulis, hoc est, quod singuli homines ad consequendam suam salutem debeant habere talem scientiam. Secundò quod sit necessaria pro singulis, hoc est, quod ad singulorum salutem necesse sit, ut in aliquibus sit talis scientia, quemadmodum dicitur, gubernationem Principis omnibus Reipublicæ membris esse necessariam, quantumvis hæc gubernatio subjectivè sit in solo principe, in subditis autem tantum ministerialiter. Sit igitur his positis.

18. **CONCLUSIO I.** Theologia scholastica, quoad substantiam est simpliciter necessaria toti Ecclesiæ pro singulis (2.) non tamen in singulis fidelibus.

Probatur prima Pars. Illa scientia est Ecclesiæ DEI simpliciter necessaria, quæ fides saluberrimè gignitur, nutritur, defenditur & roboratur: sed hæc est S. Theologia. Ergo Minor est D. Augustini l. 14. de Trin. c. 1. & ulterius ostenditur primò. Ut in adulto generetur fides, necesse est, ut præcedat judicium credibilitatis, ut ex tr. de fide suppono, sed judicium credibilitatis plerumque per discursum Theologicum, explicationem, prædicationem credendorum generatur: Unde Apostolus Rom. 10. *Quomodo credent, quem non audierunt? quomodo autem audient sine prædicante? &c.* Ergo.

Secundò. Ecclesiæ DEI est simpliciter necessarium, ut veritates obscuriores, & ab hæreticis op-

pugnatas stabiliat atque defendat; ne scilicet in horum nequitia fideles tanquam parvuli succinantes circumferantur omni vento doctrina. Eph. 4. Atqui ad hoc necessaria est S. Theologia, cujus est unum locum S. Ser. alio confirmare, unum altero probare. Unde rectè inferi Gammachæus, esse 19. juris divini, ut sint Doctores Theologi in Ecclesiâ DEI. Prout indicavit Apôst. cit. c. 4. ad Ephes. dicens de Christo. *dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas: alios verò Evangelistas, alios autem Pastores, & Doctores.* Ubi indicat, non tantum esse in Ecclesiâ DEI necessitatem Pastorum, sed etiam Doctorem. Est igitur S. Theologia necessaria in Ecclesiâ DEI pro singulis, non tamen in singulis, prout dicit Secunda pars conclusionis, quæ constat experientiâ & ex Apostolo 1. Cor. 12. *Quosdam posuit DEUS in Ecclesiâ, primum Apostolos, Secundò Prophetas, Tertio Doctores.* Et infra: *nunquid omnes Doctores? Unde D. Aug. cit. 14. d. Trin. cap. 1. Hæc scientiâ non possent fideles plurimi, quantumvis polleant ipsâ fide.*

CONCLUSIO II. Theologia secundum 21. methodum Scholasticam est Ecclesiæ utilis, seu necessaria ad melius esse. Ita communis contra hæreticos. Ratio est: quod hæc nostra methodica Theologia non differat à veteri quoad substantiam, sed tantum superaddat majorem ordinis concinnitatem, & collectionem materiarum antea dissipatarum, atque dialecticam in probando & arguendo efficaciam acclatitatem: sed ex hoc S. Theologia Ecclesiæ evadit utilis. Ergo.

CONCLUSIO III. Theologica scientia 22. est etiam necessaria secundum quid, ad aliquas veritates naturales cognoscendas. S. D. a. 1. Ratio est: quia illa scientia est secundum quid seu ad melius esse necessaria ad veritates naturales cognoscendas, per quam facilius evitatur error circa illas: sed hoc fit per scientiam Theologicam, quia in statu naturæ lapsæ lumen naturale intellectus est valde debilitatum, ut Sap. 9. *Corpus quod corrumpitur, aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum sine labore. Et difficile est sumamus, qui in terra sunt, &c.* Ideoque nisi lumine superiori regatur, hallucinatur in multis, pro ut patet in crassissimis erroribus veterum Sapientum circa æternitatem Mundi, occisionem sui, communitatem uxorum, &c. Tale autem lumen habet fides, & quæ ex fide deducitur, scientia Theologica.

Dices primò. Apostolus Coloss. 2. cavit. *Videte, ne quis vos seducat, per Philosophiam, & inanem falsitatem secundum traditionem hominum* Substantiam hæretici: sed Theologia Scholastica est inventum humanum procedens per rationes philosophicas & sophisticas. Ergo. Secundò. Si Theologia esset ad salutem simpliciter necessaria, esset omnibus salvandis necessaria, sed consequens est absurdum & falsum; cum multi simplices & rudes iolius fidei illustratione salventur.

R. ad 1. neg. Min. D. quoque Paulus loc. cit. locutus est de prophana ethnicorum philosophia, contradicente mysterijs fidei. Ad. 2. dist. Mai. esset omnibus salvandis, & in omnibus necessaria, nego, pro omnibus, & in aliquibus, concedo. Quod non obstat, quin multi simplices sine Theologia salventur,

ARTICULUS II.

An S. Theologia sit Scientia.

SUMMARI A.

1. Status Quaestionis & notio Scientia.
2. Theologia est scientia proprie dicta.
3. Adfirmatur Theologia evidentiā sufficientem.
4. Scientia evidens nequit cum habitu fidei assistere; bene invidens.
5. Scientia potest esse de singularibus.
6. Quandonam propositio virtualiter revelata ad fidem Divinam pertinet?
7. Disparitas inter principia, credita & opinativa.
8. Haeresis opponitur conclusioni Theologicae virtualiter & mediate.

§. I.

Nostra Sententia affirmativa.

1. Scientia proprie accepta (prout hoc loco accipitur) in 1. post. definitur, quod sit cognitio certa & evidens rei per causam necessariam. Ubi quatuor involvuntur conditiones ad scientiam requisita; dicitur vel formalis, si est cognitio per medium, vel causam formaliter praecognitam: vel virtualis, si est per medium vel causam tantum virtualiter praecognitam. Secundò necessaria connexio inter causam & effectum cognitum. Tertio, certitudo. Quarto evidentiā cognitionis orta ex certitudine & evidentiā obiecti. Porro aliqua propositio dupliciter potest esse evidens, vel immediatè, quia est per se nota, cum nempe connexio extremorum sine medio per se ipsam intellectui sit manifesta, velut, quòd 2. sint paria, & hæc evidentiā est propria habitui primorum principiorum; vel mediatè; quia resolvitur in principia per se nota, & hæc evidentiā est propria scientiæ diffusivæ. Unde S. D. Q. 1. 4. & Ver. a. 9. *Quaecunque sciuntur, proprie accepta Scientia, cognoscuntur per resolutionem in principia quae per se præstis sunt intellectui, & sic omnis Scientia in visione rei præstis perficitur.* Hinc oritur difficultas, an nostra Theologia Viatorum sit vera & proprie dicta Scientia siquidem certum est nostram Theologiam, utpotè in fide divina fundatam, & ex ea derivatam, esse invidentem; aliunde verò inter conditiones essentielles Scientiæ, quibus à fide distinguitur, evidentiā recensetur. Negativam sententiam defendit Scotus in prol. n. 4. & 30. ejusque Commentatores. Affirmativa est expressa D. Th. Q. 1. 2. quem præter Thomistas etiam sequuntur plures à RR. diversis tamen ducti principis, ut patet ex seqq.

2. CONCLUSIO: S. Theologia est vera & propria dicta scientia. Ita S. D. 1. cit. Probatur primò auctoritate tam S. Scr. quàm SS. PP. Nam in Scr. doctrina Theologica passim appellatur scientia ut Prov. 25. *Labia sapientum disseminabunt scientiam.* Jer. 3. *Dabo vobis pastores, qui pascant vos scientia & doctrina.* Scientiam quoque imò & sapientiam appellat D. August. præcitato l. 14. de Trin. c. 1. & D. Hieron. ad Paulin. dicens: *valem scientiam discamus in terris, qua nobiscum perseverat in caelis.*

Probatur secundò ratione. Omnis virtus intellectualis vel est sapientia, vel scientia, vel habitus principiorum, vel prudentia vel ars: Theologia

est virtus intellectualis; quia maxime perficit intellectum in cognitione veri; nec est ex tribus ultimis membris divisionis: ergo ex duobus primis.

Probatur tertio. Si quid deesset Theologia ad rationem scientiæ, esset evidentiā, ut Adversarii fatentur sed hæc non deest. Min. probatur: Illa evidentiā sufficit ad rationem scientiæ, quæ ipsius conclusiones resolvuntur in principia per se nota, vel proprio lumine, vel lumine scientiæ superioris, ut inquit hic S. D. sed tamen conclusiones Theologicae non resolvuntur in principia per se nota per ipsam Theologiam, tamen resolvuntur lumine superioris scientiæ, nempe scientiæ DEI & Beatorum, quæ per beatificam visionem mysteria fidei obscurè cognita in via (quæ sunt Theologiæ nostræ principia) clarè cognoscit in patria: ergo nostra Theologia habet sufficientem evidentiā. Maj. probatur exemplo scientiæ subalternatæ: hæc enim procedit ex principiis non per se notis intra propriam sphaeram, sed per se notis lumine scientiæ subalternantis. E. G. Musica ex principiis per Arithmeticam, Perspectiva ex principiis per Geometricam notis: ergo ratio scientiæ salvatur in habitu, cujus conclusiones à scientia superiori resolvuntur in principia per se nota; tamen habitus ipse in principia per se nota non possit resolvere.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcit primò Scotus q. 4. n. 30. & cum illo Veckenus, aliique RR. Theologia stat cum fide in eodem intellectu, uti patet experientiā: ergo non potest esse scientia: Consequentia probatur ex fundamentis Thomistarum, qui in 2. 2. q. 1. a. 5. docent, scientiam & fidem non posse simul consistere, quod esset falsum, si Theologia simul cum fide consistens foret scientia.

Resp. negando consequentiam, cujus probationem dist. scientia formaliter evidens non potest cum fide consistere: conc. formaliter invidens & tantum evidens radicaliter & inclinativè, qualem dicemus esse nostram Theologiam, nego. tunc enim eo ipso quòd in fide radicetur & originetur, indeque sua principia accipiat, non potest esse impossibilis cum illa. Unde Scotus loc. cit. immeritò S. Doct. contradictionis & inconsequentiae arguit; siquidem ex ratione ejusdem fati constare poterat, impossibilitatem scientiæ cum fide tantum adstrui de scientia clara, non de scientia invidente: ratio enim est, quòd in eodem intellectu darentur effectus privativè oppositi circa idem objectum, videlicet evidentiā & invidentiā.

Obijc. secundò. Scientiæ non sunt de singularibus secundum Philosophum; sed Theologia est de singularibus, quia tractat de DEO, de Christo &c. ergo non est scientia. Resp. disting. maj. De singularibus ut cognitis sub aliqua ratione contingentiae & mutabilitatis non datur scientia, conc. sub aliqua ratione necessitatis vel infallibilitatis, nego maj. sed Theologia cognoscit singularia, sub ratione infallibilitatis derivatà ex lumine revelationis divinae, conc. hæc enim ratione jam fundantur passiones, & predicata demonstrabilia de tali